

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2024. június 9.
(vasárnap)**

Szepesy László

AZ ÚRNAK FÉLELME

Énekek: 154, 300, 111,6, 119,18-19

Lekció: Zsoltárok 111

Alapige: Példabeszédek 1,7

„Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek; a bölcsességet és erkölcsi tanítást a bolondok megutálják.”

Imádkozzunk!

Hálaadással jövünk Eléd, mennyei Édesatyánk, mert a zsoltáros is Téged dicsőített, és erre szólított fel bennünket is: dicsérjük a Te szent nevedet. És ha végig gondoljuk a mindennapjainkat, bőségesen találunk okot arra, hogy Neked adjunk hálát. Nemcsak kenyeret adsz, nemcsak öltöztetsz, nemcsak testi erőt kapunk Tőled a mindennapi élet dolgainak elvégzéséhez, hanem kegyelmesen az evangéliumot hirdeted nekünk, Szentlelked által a hitet ébreszted, erősítetted és munkálad bennünk. Magasztalunk Téged, Úr Jézus Krisztus, mindazért, amit elvégeztél. Ha csak ezek jutnak eszünkbe, már okunk van arra, hogy minden egyes napunk hálaadás legyen és Neked való szolgálat. Akármit cselekedjünk is, dolgozzunk, otthon legyünk, itt a gyülekezetben szolgáljunk, mindennel Téged magasztalhatunk és dicsérhetünk. És mégis, Urunk, ha életünket megvizsgálják, gyakran nem ez jut az eszünkbe, mert eltévelyedünk, saját céljainkat szolgáljuk és követjük, nem a Tiedet, elfeledkezünk Rólad, nem halljuk a Te beszédedet, az igédet gyakran olvassuk, de elfelejtjük, és mégis Te kegyelmesen keresel minket. Áldunk és magasztalunk hosszútűréseért, irgalmadért és kegyel-

medért. Dicsérünk azért is, Urunk, hogy rendet teremtettél ebben a világban, nem hagytad, hogy a bűn úgy eluralkodjon, mint az özönvíz előtt, ezért rendeltél hatalmasságokat, fejedelemségeket, előljárókat, hogy vezessék az emberiséget, de egyházadban is rendet teremtettél, szolgálókat rendeltél, tanítókat, presbitereket és sok más szolgálót, akikért hálát adunk, akik a Te munkádat végzik, akik a Te igédet hirdetik.

Kérünk Téged, hogy áldd meg ezt a mai napot, látod, hogy mi forog kockán, és mi az, amire figyelniünk kell. Kérünk, hogy a Te akaratod hadd valósuljon meg a választásokban is, hiszen valljuk az igével együtt: Neked *„adatott minden hatalom mennyen és földön”*, és ez nem elmélet csupán, nem valami hiedelem, hanem igazság és valóság. Köszönjük, hogy Rád tekinthetnek a mi szemeink.

Kérünk Téged, hogy most szólíts meg bennünket abban a helyzetben, amiben vagyunk, akár örömben, akár hálaadásban, akár szomorúságban, sikertelenségben, vagy gyászban, mert elvesztettük szeretteinket. Kérünk, hogy vigasztald azokat a családokat is, akik a héten búcsúztatták szeretteiket, Te legyél az ő megerősítőjük, vigasztalójuk, legyél velünk mindannyiunkkal! Szólítsd meg a kicsinyeket is a gyermekalkalmakon, de szólíts meg bennünket is! És kérjük, hogy a Te igéd ne szóljon hiába! Formálja szívünket, életünket, azt, akik vagyunk, hogy egyre inkább hasonlíthassunk a mi megváltó Urunkra, Jézus Krisztusra! Kérünk, így áldd meg istentiszteletünket, számunkra legyen áldássá, neved számára dicsőségessé!

Kegyelmedben bízva kérünk, szent Fiadért hallgass meg!

Ámen.

Igehirdetés

Az elmúlt időszakban többen nyilatkoztak úgy, hogy a mai nap be fog kerülni a történelemkönyvekbe, mert komoly válaszút elé állt Európa népessége és lakossága. Mivel egy nehéz döntésről van szó, ezért nekünk keresztyén emberként is az Úrhoz kell fordulnunk, és az Ő bölcsességét kérünk. Csodálatos ígéretünk van Jakab apostol levelében: hogyha valaki úgy látja, hogy nincs bölcsessége, és kér az Úrtól, akkor Ő mindenkinek szemrehányás nélkül adni tud. Erről a bölcsességről szeretnénk a mai alkalommal szólni, nem akarok politizálni, az Úr bölcsességét akarom inkább hirdetni, hiszen a felolvasott igénk is ezt teszi. *„Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek.”*

Az istenfélelemről tanít bennünket az ige, amellyel kapcsolatosan gyakran vegyes érzéseink vannak. Mert bár Istenről a szeretet jut eszünkbe, de nem tudjuk hova tenni a félelem érzését.

Ugyebár a félelem az egyik legerősebb emberi érzés. Sok helyzetben véd bennünket (mert megóvja testi épségünket, visszatart valamitől, ami

ártana nekünk), sok esetben viszont a félelem meggátol, lebénít és megakadályoz abban, hogy valami jót tegyünk. Pont ezért keresztyénként gyakran zavarba jövünk tőle, hogy mit kezdjünk a félelemmel, különösen, amikor a Szentírás az istenfélelemről beszél. Mit jelent ez, és egyáltalán mennyire fontos számunkra? Azért is aktuális dolog az istenfélelemmel foglalkozni, mert én úgy látom, hogy ha felmérést, közvélemény-kutatást készítenénk, az ismerőseinket, a szeretteinket, akik nincsenek itt velünk, megkérdeznénk, hogy milyen szóval jellemeznék az egyházat, vagy éppen a mi gyülekezetünket, nem biztos, hogy elsőre az istenfélelem jutna az eszükbe. Lehet, hogy az emberi dimenziókra, kapcsolatokra gondolnának, hogy kedvesek, elfogadók, befogadók, megbocsátók stb., de nem biztos, hogy az Úrral való kapcsolatunk az, ami elsőre szemet szúrna nekik. Ezért különösen fontos, hogy foglalkozzunk az istenfélelemmel, ami az ige szerint a bölcsesség kezdete. Ezt sokszor hangsúlyozza az ige. Különös, hogy nem ez jut az embereknek rólunk eszébe, pedig az ige világosan azt mondja, hogy a bölcsességnek ez a kezdete. Nem úgy beszél erről az ige, hogy az ember éli a hívő életét, és majd hosszú idő után eljut az istenfélelemre, hanem azt mondja az ige, és azt erősíti itt meg Salamon király is, hogy a bölcsesség ezzel kezdődik, azaz a hívő életnek és a hitnek a legelején jelenik meg az igaz istenfélelem. Természetesen még nem tökéletes és kifejezett formában, mert az istenfélelem tud növekedni bennünk (erről majd később ejtek néhány szót). De mégis a hívő ember egyik alapvető jellemvonásai közé kell tartozzon az istenfélelem. Olyan alap ez, amire minden más ismeretünknek és bölcsességünknek épülnie kell. Viszont modern egyházunkról sajnos sok minden elmondható, de nem feltétlen az, hogy istenfélő. Mert hol van az istenfélelem szilárd alapja, ha Isten igéjének nem hiszünk, és sokan megkérdőjelezzik a Biblia tekintélyét, szavahihetőségét? Ha az igazságot nem Isten szavához és kijelentéséhez igazítjuk, hanem a mi elképzeléseinkhez. Hol van az istenfélelem, ha sok esetben inkább a világ és az emberek tetszésének akarunk megfelelni és azt keressük, mintsem az Úrét? Hol vannak a hétköznapi keresztyén életben az igaz istenfélelem látható jelei? Amelyeket látnak a körülöttünk levők, és azt mondják, hogy ez az ember féli Istent. Isten a bölcsesség kezdetéül szánta az istenfélelmet, mint az Ő iskolájában az első leckét, amit meg kell tanulni. Ahogy a gyerekek iskolába kerülnek, első osztályba, mindig van egy első lecke, amivel kezdik. Isten az Ő iskolájában az istenfélelmet teszi az első lecke témájaként, mi pedig gyakran erről elfeledkezünk. Ha tudtunk is róla valamit a megtérésünkkor, gyakran elfeledkezünk róla. Pedig a Szentírásban nagyon sokan hangsúlyozzák ennek fontosságát, a legbölcsebb hívő emberek. Jób könyve a Szentírás egyik legősibb könyve, és megerősíti ezt, hogy a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme (Jób 28,28). Később Dávid király, aki

szintén a hívók egyik példaképe lett, a felolvasott Zsolt 111,10-ben maga is hangsúlyozza: „*a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme*”. És most Dávid király gyermeke, Salamon, aki a Példabeszédek könyvét írta, és akiről maga Isten mondta (nem közvéleménykutatás, nem a barátok, nem emberi vélemény), hogy ő volt a legbölcsebb ember, aki ezen a világon született. Ő maga is ezzel kezdi könyvét, hogy a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme. Mi a bölcsesség forrása? Az istenfélelem. Foglalkoznunk kell tehát nagyon alaposan ezzel a kérdéssel, hogy mit jelent nekünk az istenfélelem, és mit jelent a bölcsesség.

De egy pillanatra itt még hadd álljak meg a gondolatmenetben, és tisztázzak egy-két kérdést, mert nem mindegy, hogy mit értünk bölcsesség alatt, és mit értünk tudás alatt. Gyakran össze szoktuk keverni ezeket, és nem értjük, hogy kapcsolódik ezekhez az istenfélelem. Először is tisztázzuk azt, hogy a bölcsesség és a tudás nem azonos fogalom. Ezek világosan elkülönülnek egymástól. Létezik olyan, hogy valaki nagytudású, és még sincs bölcsessége. De mi a tudás? A tudás leegyszerűsítve információk megjegyzését, tanult dolgokra való emlékezést jelent, okosságot. Az ember sok mindent gyűjt az élete során, tanul is, tanítják is, és ezekre emlékezik. Ez a tudás. A tudás nagyon fontos összetevője a bölcsességnek, de sosem tévesztendő össze vele. Mert a bölcsesség Isten szerint elsősorban a tudás helyes alkalmazását jelenti a mindennapi életben. Mert a tudást lehet jól is és rosszul is használni, jóra és gonoszra is. A bölcsesség annak képessége, Istentől kapott ajándéka, hogy Istennek tetsző módon tudok a gyakorlatban dönteni és cselekedni. Salamon másik könyvének, a Prédikátor könyvének végén ezért összegzi az egész könyvet így: „*A dolognak summája, mindezeket hallva, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek földolga!*” (Préd 12,15) Ez a bölcsesség Isten szerinti definíciója és összefoglalása. Féld Istent, és ezt mutasd meg a gyakorlatban úgy, hogy engedelmeskedj Neki.

De hogyan jön a képbe az istenfélelem? Mit mond Salamon király, mi a bölcsesség kezdete? Az Úrnak félelme. Az Úr félelme itt azt jelenti, hogy Istenhez helyesen viszonyulok, azaz a hatalmas, fenséges, mindenható Úrhoz alázattal, imádattal közeledek, elismerem felettem való hatalmát, hogy Nélküle nem is léteznék, nem vennék még levegőt sem, ha Ő nem akarná. Elismerem, hogy Tőle függök teljes mértékben. Nemcsak a mindennapi kenyeret kérem el Tőle, hanem azt is, hogy a bűneimet bocsássa meg, és Krisztusért fogadjon gyermekévé. És amikor az ember megalázza magát e hatalom előtt, akkor megéri, hogy Isten irgalmas és kegyelmes is, ezért szeretettel tiszteli ezt a hatalmas Istent. Salamon azt mondja, hogy itt kezdődik a bölcsesség: Isten hatalmának elismerésével, elfogadásával. Nincs igazi bölcsesség az ilyen istenfélelem nélkül. Az ember rendelkezhet a vi-

lágegyetem összes tudásával, kikutathatja a csillagokat és az atomoknál is kisebb részecskéket, feltalálhatja a mesterséges intelligenciát, amitől aztán az élet nagy kérdéseinek megoldását és válaszát várhatja, de ha nincs birtokában az igaz istenfélelemnek, akkor még mindig nem jutott el az igazi bölcsességhez. Lehet, hogy tudása van, de bölcsessége nincs. Isten soha nem fogja bölcsességként elismerni a világ ragyogó elméit, ha az ő elméjük az istenfélelemmel szemben áll. Értsük meg Isten logikáját!

Más szóval, az istenfélelem szükséges ahhoz, hogy a tudásból és mindenfajta tudásból bölcsesség lehessen. Az istenfélelem teszi a tudást bölcsességgé. Egy ember lehet szakmájában nagyon képzett, elismert szakteknitely, de minden tudása, minden képzettsége és minden ügyessége mellett, ha nincs meg benne az istenfélelem, Isten azt fogja róla mondani, hogy bolond. Ezt olvastam az igéből: az „*erkölcsi tanítást a bolondok megutálják*”. Mielőtt még nagyon negatívnak címkéznénk meg ezt a nevet, hogy bolond, gondoljuk át, hogy miért is mond annak minket Isten. Vajon mi nem mondanánk-e bolondnak azt az embert, aki benzin vagy áram nélkül akarna működesre bírni egy autót? Tudjuk jól, hogy ezek nélkül nem indul be. És mi mégis az életet kitaláló és teremtő Isten nélkül akarjuk, hogy jól működjön az élet. Vajon mit gondolnánk arról az emberről, aki levegő és oxigén nélkül akarna órákat eltölteni a víz alatt? Biztos halál. És vajon mit gondolnánk arról az emberről, aki fittyet hányva a rá ható legnagyobb fizikai erőre, a gravitációra, ami itt a földön ér bennünket, le akar ugrani egy ház tetejéről, hogy repüljön? Nem azt mondanánk rá zsigerből, hogy te bolond?! Hogy hagyhatod figyelmen kívül a gravitációt? És mégis emberek milliárdjai akarják figyelmen kívül hagyni az életünkre ható legnagyobb erőt, Istent magát, és Őt figyelmen kívül hagyva akarják tölteni mindennapjaikat. Ez nem olyan, mintha egyenest beleugoránk a szakadékba? Isten tartja létezésben ezt az egész világegyetemet, és benne minket is. Nem tudjuk elképzelni az Ő erejének, hatalmának nagyságát. Ő az, aki meghatározza életünk minden egyes momentumát, pillanatát, eseményeit! Vajon nem bolondság figyelmen kívül hagyni Őt? És minek neveznénk azt, hogy figyelmen kívül akarjuk hagyni azt a Bírót, aki nemcsak a testünket, hanem a lelkünket is el tudja veszíteni örök időkre, ahogy azt Krisztus mondja? Vajon nem bolondság-e elveszettségünkben ellökni azt a segítő kezet magunktól, amely egyedül menthet meg minket, Isten segítséget nyújtó kezét? Vajon a bűnökben való megkötözöttségünk közepette nem bolondság-e nem foglalkozni azzal a Krisztussal, aki képes felszabadítani a bűn ereje alól?

Isten ítéletei mindig igazságosak, ebben ne kételkedjünk, és mindig a valóságon alapszik az, amit mond. Ha Ő bolondnak mond minket, higgyük el, hogy akkor szükségünk van az Ő bölcsességére, ami viszont az is-

tenfélelemmel kezdődik. De ez nemcsak a kezdet, az istenfélelemre nemcsak a hívó élet kezdetén van szükségünk, hanem végig kell kísérnie minket teljes életünkben. Korábban azt mondtam, hogy ez az első lecke Isten iskolájában, most hadd mondjam úgy, hogy ez az első lecke, amit utána Isten ismét megtanít, aztán elmélyíti, és egész életünk végéig folytatja, és ez az utolsó lecke is az életben: féljed az Urat! A Példabeszédek 23,17-ben Salamon azt mondja: „*az Úr félelmében légy egész nap*”. Azaz attól a pillanattól kezdve, hogy felébredsz és felkelsz az ágyból, egészen a lefekvésedig bármit tegyél, azt Isten félelmében tedd. Minden lépésedet, kézmozdulatodat, munkádat, szórakozásodat, pihenésedet annak tudata határozza meg, hogy a mindenható, végtelen erejű Úr veled van, és terve van veled és az életeddel. Nemcsak neked vannak terveid a holnapi napra, hanem Neki is. Arra nézve is, hogy hogyan végezd a munkádat, van terve és akarat, hogy milyen lelkiülettel, milyen szorgalommal, milyen szívvel tedd. De minden mást is meg akar határozni az életedben: házasságodat, családi életedet, emberi kapcsolataidat, hobbidat, pénzügyeidet, mindent. Az a kérdés, hogy ilyen hatalmas Istenünk van-e, aki beleszólhat mindenbe, ami velünk kapcsolatos? Mit jelent számunkra személyesen az istenfélelem? Mennyire tartod, Testvérem, fontosnak elsősorban magadra nézve, hogy féljed az Urat? Annyira, hogy kutasd és keresd az istenfélelmet? Annyira, hogy foglalkozz vele, és növekedni akarj benne, vagy csak egy régi, érthetetlen, homályos kifejezés, amivel nem foglalkozunk? Salamon figyelmeztet: ezzel kezdődik minden valódi bölcsesség! Elhisszük mi ezt?

A következő kérdés ez: ha ennyire fontossá válik számunkra az istenfélelem, ha ennyire mindent meghatározó tényezővé, akkor hogyan szerezhető meg? Korábban már mondtam, hogy nem azonos a tudással, tehát csak azzal, hogy könyveket olvasok, nem sajátítható el. De akkor hogyan lehet a miénk? Jób csodálatosan beszél erről könyvében, a 28. fejezetben. Kicsit hosszabb rész, de engedjék meg a Testvérek, hogy felolvassam, mert nagyon fontos igazságokra hívja fel a figyelmünket. „*De a bölcsesség hol található, és az értelemnek hol van a helye? Halandó a hozzá vivő utat nem ismeri, az élők földjén az nem található. A mélység azt mondja: Nincsen az bennem; a tenger azt mondja: énnálam sincsen. Színaranyért meg nem szerezhető, ára ezüstittel meg nem fizethető. Nem mérhető össze Ofir aranyával, sem drága onixszal, sem zafírral. Nem ér fel vele az arany és gyémánt, aranyedényekért be nem cserélhető. Korall és kristály említeni sem való; a bölcsesség ára drágább a gyöngyöknél. Nem ér fel vele Kúsnak topáza, színarannyal sem mérhető össze.*” – Halljuk a sok ismétlést, hogy mennyire értékes és drága kincs? Nekünk mennyire drága kincs? Kutattuk? Kerestük? – „*A bölcsesség honnan jön tehát, és hol van helye az értelemnek? Rejtve van az minden élő szemei előtt, az ég*

*madarai elől is fedve van. A pokol és halál azt mondják: Csak hírét hal-
lottuk füleinkkel! Isten tudja annak útját, Ő ismeri annak helyét. Mert Ő
ellát a föld határra, Ő lát mindent az ég alatt. Mikor a szélnek súlyt szer-
zett, és a vizeket mértékre vette; Mikor az esőnek határt szabott, és a
mennydörgő villámoknak utat: Akkor látta és kijelentette azt, megala-
pította és meg is vizsgálta azt. Az embernek pedig mondta: íme az Úr-
nak félelme: az a bölcsesség, és az értelem: a gonosztól való eltávozás.”*
(Jób 28,12-28) Csodálatos leírás, érdemes egyszer alaposabban átgon-
dolnunk, bár erre most nincs idő. A lényege ennek a szakasznak: az igazi
bölcesség csakis Istentől kapható meg. Hogyan? Úgy, hogy Őt magát is-
merjük meg egyre jobban, mivel az istenfélelem az istenismerettel együtt
növekszik bennünk. Ez az ismeret pedig nemcsak a Szentírás igéinek meg-
tanulásában áll, hanem annak valóságos kipróbálásán, hogy mit jelent Is-
tenben hinni a gyakorlati életben. Amikor nemcsak elméletben értek vele
egyet, hanem a gyakorlatban is Rá merem bízni az életemet. Amikor me-
rem Őt követni a nehéz időkben, vállalva a kockázatot, hogy mások meg-
vetnek, megváltozik az életem, lehet, hogy nehezebb lesz, de mégis az Úr-
ral élhetem. És Rá merem bízni magam minden helyzetben: a reményte-
liben és a reménytelenben is. Isten ismerete tehát nemcsak egy elméleti
dolog, hanem nagyon is gyakorlati.

Tisztáznunk kell azt is, hogy az a fajta félelem, amiről Salamon itt be-
szél, nem ugyanaz, mint az ellenségtől vagy valamilyen veszélytől való fé-
lelem vagy rettegés. Az Istenben nem hívó, és Krisztus áldozatáért felki-
nált bűnbocsánatot el nem fogadó ember retteghet valóban az Úr harag-
jától, amely ítéletet, kárhozatot hoz a meg nem térőknek. Ez a félelem
olyan, amely távol visz minket a veszély forrásától. A meg nem tért ember
ezért nem akar szembenézni a szent Istennel: mert retteg Tőle, az Ő ítéle-
teitől, ezért minél távolabb akar kerülni az Úrtól, mert az ember a veszély
elől menekül. A Példabeszédek 1,7 azonban nem ilyen félelemről beszél.
Az Istenben hívó ember félelme más. Olyan tiszteletteljes szeretet, amely
megérti, elhiszi Isten kegyelmét a Krisztusban bízó bűnös iránt, aki azt
akarja tenni, ami az Úrnak tetszik. Ez a fajta félelem ismeri az Urat, és is-
meri az Ő szent szeretetét és kegyelmét a bűnös iránt. Ezért, látva az Úr ha-
talmát, nem megijed attól, hiszen biztonságot jelent számára, mint a vé-
dő apai kéz, ami körbevesz, hanem látja ezt a hatalmat, és rácsodálkozik
arra a hatalmas erőre, ami érte munkálkodik nap mint nap. Az előbb fel-
olvasott idézetben is Jób ezen csodálata, tisztelete érződik ki, ahogyan Is-
ten hatalmáról, erejéről, bölcsességéről beszél azzal kapcsolatban, ahogyan
kimérte a vizeket, meghatározta a villámok útját. Micsoda hatalom tükrö-
ződik ebben! Azt gondoljuk, hogy a villámok véletlenszerűen ide-oda csap-
kodnak, fizikusok meg tudják magyarázni, miért pont oda. Az ige azonban

arra mutat rá, hogy Isten hatalma irányítja: utat készít a villámnak, amiről mi azt gondolnánk, hogy az véletlen; az egy kijelölt, kiépített út, amit Isten hatalma határoz meg. Amikor látja ezt a hívó ember, és belegondol, milyen hatalma van az Úrnak, rácsodálkozik, félelemmel tiszteli, de örömmel is, mert tudja, ez a félelmetes, hatalmas Úr az ő mennyei Atyja. Ez a félelem tehát nem az ellenségek félelme, amely távolodni akar az Úrtól, hanem pont, hogy közelebb akar kerülni Hozzá. Ahogy énekeltük a 300. dicséretben: „Hozzád hajt a félelem”. Ez a hívók félelme.

Mi tehát az Úr félelme? Az a szeretetteljes tisztelet, amellyel Isten gyermeke alázatosan meghajol az ő mennyei Atyja akarata és törvényei előtt. Ez tehát Isten fenségének, hatalmának, kegyelmének elismerését jelenti. Az ilyen ember tudja jól, hogy Isten haragja keserű számára, az Ő szeretete pedig édes. Mint gyermek, próbálja szeretni a mennyei Atyát, és arra vágyik, hogy az Ő kedvében járjon, mert tudjuk, hogy a mennyei Atyának mindig kedves, ha az Ő gyermekei engedelmességre törekszenek. Itt szembe kell néznünk a saját bűneinkkel és kísértéseinkkel, amelyek megakadályoznak minket az engedelmisségben. Pont ezért, mivel nekünk nehéz szót fogadnunk a mennyei Atyának, az istenfélelem a tisztelet és szeretet mellett egy másik dologra is ösztönzi a hívó embert: ez pedig az éberség és a félelem attól, hogy vétkezzünk az Úr ellen. Más szavakkal: óvatossá, figyelmessé tesz minket az istenfélelem, hogy elkerüljük a bűnt. A Zsidókhoz írt levélben ezt olvassuk: *„Annak okáért mozdíthatatlan országot nyervén, legyünk háládatosak, melynél fogva szolgáljunk az Istennek tetsző módon kegyességgel és félelemmel. Mert a mi Istenünk megemésztő tűz”* (Zsid 12,28-29). Egyszerre van jelen Isten hatalmának elismerése és a kegyesség, a hála, az Úr iránti szeretet. Mivel az embert az istenfélelem óvatossá teszi a bűnnel szemben, ezért mindent úgy igyekszik véghez vinni, hogy Isten beleszólhasson élete minden dolgába. Házaspárok megbeszélnek sok mindent a családi étellel kapcsolatban, van bebeszólásunk egymás életébe, a közös életbe is. Az Úr beleszólhat mindenbe az életedben? Szó szerint mindenbe? Nemcsak 1-2 órára, nemcsak bizonyos alkalmakkor, hanem mindenbe beleszólhat az Úr? Erről szól a korábban felolvasott Példabeszédek 23,17, mely szerint egész napunkat Isten félelmében kell töltenünk.

Ebben az istenfélelemben lehet és kell is növekedni. Hogyan? Úgy, hogy egyre jobban megismerjük Isten tökéletességeit, az Ő nevét, ami Róla árulkodik, örökkévaló rendelését, cselekedeteit, kegyelmét, értünk hozott áldozatát, és sorolhatnánk. Isten ismeretében haladunk előrébb. Ahogy ebben az ismeretben és hitben előrébb vezet minket Isten, úgy ezzel párhuzamosan az egészséges, szent, tiszteletteljes félelem is növekedni fog bennünk. Minél jobban ismered az Urat, annál inkább megtanulod fél-

ni Őt. Ezt az istenfélelmet a folyamatos imádság és az istentisztelet ápolja. Hogyan? Gondoljuk végig! Mit teszünk az imádságban? Kiszolgáltatjuk magunkat Istennek, Elé kerülünk, és megvalljuk, hogy a mindennapi kenyérben is Tőle függünk, mert azt kérjük el; de a bűnbocsánatot is Tőle kérjük, mert egyébként tudjuk, hogy jogos az Ő haragja irántunk; kérjük, hogy segítsen nekünk is megbocsátani; imádkozunk azért, hogy az Ő neve legyen szent számunkra, megbecsülhetetlen értékű, és még sorolhatnánk. És amikor az ember így kérésekkel az Úr elé járul, ezt csak alázattal teheti, annak elismerésével, hogy minden jó az Úrtól van, az Ő hatalmától és jóakarától függünk teljes mértékben. De az ember nemcsak kér, hanem vár is. Reménykedik abban, amiért imádkozik. Vajon nem az isteni hatalom és erő megmozdulását várjuk az életben, tegyen valamit, szabadítson, változtasson? Vajon ez nem az istenfélelemben mélyít el minket? És amikor megad az Úr valamit, akkor nem Neki tartozunk hálával, és nem Neki köszönjük meg? Nem az Ő végtelen hatalmát dicsérjük és magasztaljuk, hogy lehajolt hozzánk, porszemekhez? Az imádság ápolja az istenfélelmet, ahogyan az istentisztelet is. Mert itt, az istentiszteleten Isten szava és igéje áll a középpontban. Dobálózunk manapság szavakkal, komolyan se vesszük, olyan jelentéktelenné tesszük mindazt, amit mond az ember, de Isten szava sose tartozhat ebbe a kategóriába. Az Ő szavának mindig kell legyen súlya, tekintélye, következménye. Ha az Úr parancsol valamit, én nem folytathatom úgy az életemet, hogy nem törődöm ezzel a paranccsal. Ha Ő azt mondja, hogy én megbocsátok, akkor örömmel kell ujjonganom, hogy megszabadultam, megbocsáttatott! Ha Ő valami vigasztalót mond, akkor nekem nem szabad tovább keseregnem, hanem elfogadnom az Ő vigasztalásának erejét. Az Úr szava nem lehet egyszerű szó! Vajon nem az Ő hatalmát és fenségét tükrözi, ha az ember istentiszteleten is így figyel az Úr szavára? S vajon az istentiszteleten nem olyan testvérekkel találkozunk, akiknek az életében az Úr hatalmának megnyilvánulásait látjuk, ahogyan a mindennapokban ad türelmet, szeretetet, a szolgálathoz erőt és sok más egyebet? Vagy a megtéréskor mik voltunk és mikké tett bennünket az Úr? Vajon nem az Ő hatalmára emlékeztet mindez? Nem az istenfélelemben kellene az istentiszteletnek is megerősítenie bennünket?

Erre az istenfélelemre kellene tanítanunk gyermekeinket szülőkként. A Példabeszédek könyve szülőknak írt könyv. Salamon is úgy szól a hallgatóhoz, hogy „*hallgasd, fiam, a te apád erkölcsi tanítását, és anyád tanítását el ne hagyd*”. Isten pedagógiai könyve ez, és a legfőbb lecke benne az istenfélelem. És ezt kellene keresztyén tanítóknak, hittanoktatóknak, bibliaóratartóknak, igehirdetőknak, presbitereknek és mindenkinek hirdetni: féljed az Urat! És ebben benne van a szeretet és a tisztelet is.

Az Újszövetségben Jézus Krisztus maga is erre nevel bennünket, tanítványait. Még röviden, utoljára ezt hadd mutassam meg a Testvéreknek. Tudjuk jól, hogy Jézus Krisztus nem véletlenszerű sorrendben hajtotta végre csodáit, hanem azok által folyamatosan tanította a Benne hívőket. Krisztus, mint a legjobb pedagógus, tudatosan, tervszerűen, fokozatosan mutatta meg tanítványainak azt, hogy kicsoda Ő, és miért jött el a földre. Lukács evangélista könyvének 8. fejezetében Krisztusnak több csodáját írta le, és ezek a csodák az Ő hatalmát, erejét és fenségét voltak hivatottak megmutatni nekünk. Urunk ezek által a csodák által azonban nemcsak megmutatta, milyen hatalommal bír Ő, hanem az istenfélelemre is tanította a Vele levőket, az apostolokat és másokat. Hadd mutassam meg ezt a Testvéreknek! Lukács is felhívja a figyelmünket erre. A Lukács 8,22-25-ben a viharos tenger lecsendesítéséről olvasunk, amikor Jézus Krisztus a szélnek és a víznek parancsolt, és a vihar lecsendesült. Ezt a csodát látva mi volt a tanítványok reakciója? A 25. versben ezt írja az evangélista: *„félelemmel csodálkoztak, mondván egymásnak: Ugyan ki ez, hogy a szellemeknek is, a víznek is parancsol, és engednek Neki?”* Az istenfélelemre oktatta őket a Szentlélek. Látták Krisztus természeti erők feletti hatalmát, és azt mondták: kicsoda ez? És félték az Ő hatalmát. Nem elmenekültek Tőle: rácsodálkoztak, kicsoda Ő. Nem sokkal ezután egy seregnyi, légiónyi ördögtől megszállt embert szabadított meg a gadarénusok tartományában. Ebből világossá vált a tanítványoknak, hogy nemcsak a természeti erők fölött van hatalma Krisztusnak, hanem a gonosz lelkek, és a gonoszság erői felett is. Micsoda hatalom ez! Amikor a szomszéd város lakói kijöttek, hogy megnézzék azt az embert, akit megszabadított, akit ők korábban próbáltak leláncolni, hogy másnak ne ártson, de sose sikerült, mert a láncait is széttépte, ez a város kimegy, és mit lát? *„Kimentek azért megnézni, mi történt; és mentek Jézushoz, és ülve találták az embert, akiből az ördögök kimentek, felöltözve és eszénél, a Jézus lábainál; és megfélemlének”* (35. v.). Rácsodálkoztak, micsoda hatalommal rendelkezik Krisztus, hogy egy ilyen erő befolyása alól felszabadítja az embert. Isten hatalmát érezték meg ezek az emberek, de ők, mivel még nem hittek, rettegtek ettől a hatalomtól, ezért azt mondták Krisztusnak, hogy távozz el tőlünk, mert ők féltek. De Krisztus visszaküldi a férfit, hogy menj el, mondd el, mit tett veled az Úr. Mert tőle nem félnek. És a folytatásban egy 12 éve beteg asszonyt gyógyított meg, aki nem kérte Tőle a gyógyítást, hanem titokban, a tömegben, háta mögé lopózkodva hozzáért Krisztushoz, és meggyógyult. Krisztus azonban nem hagyta titokban ezt a dolgot, és kérte az asszonyt, hogy mutassa meg magát. És amikor ezt megtette, hogyan tette meg? Ezt olvasuk: *„reszketve előjött, és Előtte földre esett”*. Az istenfélelem! Megérezte ez az asszony is, hogy milyen hatalmas ez az Úr, aki most itt áll előtte. De

Krisztus máshol is tanít bennünket az igaz istenfélelemre. A Lukács 12-ben erről beszél végig, olvassuk el otthon! Arra tanít minket, hogy azt az Urat féljük, aki leleplezi és világosságra hozza azokat a titkokat, amelyeket mi nagy gonddal és igyekezettel próbálunk mások előtt titokban tartani. Ő ezt felfedi. Féljük azt az Urat, aki nemcsak a testet, hanem a lelket tudja elveszíteni. És még sorolhatnánk. Ebben a fejezetben beszél mindazokról, amiktől mi félni szoktunk: emberektől, az emberek véleményétől, az egzisztenciánk miatt (mit eszünk, mit iszunk, mivel ruházkodjunk), a haláltól. Krisztus minden esetben, amikor ezekről beszél, az istenfélelmet helyezi az előtérbe: inkább az Atyát, az Urat féljétek, és mindezek a dolgok a helyükre kerülnek az életetekben. Krisztus igazi istenfélelemre tanít bennünket, hogy tiszteljük a mennyei Atyát, bízunk Benne, mert tudjuk, hogy fontosak vagyunk számára.

Krisztus tehát az istenfélelemre tanít minket, és nemcsak példát adott nekünk ebben, hanem erre szabadított fel, arra, hogy féljed az Urat. Adja meg nekünk – ahogyan egy régi teológus mondta –, hogy egész életünk folyamatos növekedés lehessen az istenfélelemben! Így tegyen minket az Úr bölcsékké döntéseinkben, életünkben és hitünkben!

Imádkozzunk!

Magunkat megalázva borulunk Eléd, mennyei Édesatyánk, mert valóban nagy a Te hatalmad, fenséged, és méltó vagy arra, hogy dicsérjünk, Előtted hódoljunk, Téged féljünk és tiszteljünk. Bocsásd meg, hogy mégis gyakran a mindennapokat úgy éljük, mint hogyha nem állna fölöttünk senki, mint hogyha Neked nem lenne velünk kapcsolatos akaratom, mint hogyha csak az létezne, amire mi vágyunk, amire mi törekszünk. Magasztalunk azért, hogy nem hagysz bennünket ebben az életben, hanem keresel, megszólítasz minket, és azt akarod, hogy megismerve Téged, gyermekeidként éljünk, szeressünk, tiszteljünk. Kérünk, hogy vezess minket a bölcsességnek útján, és add, hogy valóban minden döntésünket ez az istenfélelem, ez az igazi bölcsesség vezérelje.

Így bízunk Rád, Urunk, a mai választásokat is. Hisszük, hogy Neked *„adatott minden hatalom mennyen és földön”*, és ezért a Te akaratom fog megvalósulni. Ez nem valami elmélet, nem valami képzelgés, hanem gyakorlati igazság és valóság, hogy Te uralsz és vezetsz mindeneket.

Kérünk, adj békességet is, hiszen látod az európai helyzetet! Vigasztald azokat a családokat, ahol sokakat elveszítettek a háború miatt, kérjük, add a nemzetek vezetőinek Szentlelked bölcsességét, hogy békét teremtsenek! Könyörgünk azért is, hogy magyar népünk körében adj ébredést, adj Hozzád téréseket! Kérünk, hogy valóban szolgálodat erősítsd meg az evangéliumhirdetés lelkületével, hirdessük, milyen csodálatos, hatalmas, félelme-

AZ ÚRNAK FÉLELME

tes Úr vagy, és milyen kegyelmes, irgalmas és szeretettel teljes! Könyörgünk, hogy mi magunk hadd lehessünk élő példáivá ennek! Ahogyan Jóbot azzal jellemezted, hogy ő istenfélő volt, segíts, hogy a környezetünk, látva mindazt, ahogyan élünk, ahogyan döntünk, ahogyan hiszünk, ahogyan cselekszünk, az valóban az istenfélelemre, Rád hadd mutasson!

Könyörgünk betegeinkért, különösen is a műtét előtt állókért, Te hordozd őket, erősítsd hitükben. Köszönjük, hogy mindent Rád bízhatunk! Kérünk a gyászolókért, azokért, akik elveszítették szerettüket, Te legyél az ő igazi vigasztalójuk! Te, aki magad vagy a feltámadás és az élet, legyél reménységgé számukra is!

De Eléd hozzuk vizsgázóinkat is, áldd meg tanulásukat, és kérünk, hogy áldj meg minden dolgunkban minket: munkánkban, családi életünkben, gyülekezeti életünkben is, hadd nézzenek Rád a mi szemeink!

Könyörgünk, hogy őrizz minket a hit útján, hogy várjunk Téged vissza, mert megígérted, hogy eljössz, vagy minket veszel magad mellé! Hadd álljunk készen a szemtől szembe való találkozásra! Köszönjük, hogy addig is hit által, Lelked révén közösségben élhetünk Veled nap mint nap. Kérünk, őrizz minket kegyelmedből ígéreted szerint, hogy valóban életünk áldás lehessen mások számára, nevedre pedig dicsőséget hozzon!

Szent Fiadért kérünk, hallgass meg!

Ámen.

119,18-19 zsoltár

18. Vezess, hogy benned leljem örömöm,
Mutasd meg parancsolatid ösvényét,
Mert azokban igen gyönyörködöm!
Te rendelésedre hajtsd szívemet!
Szent bizonyágid végyem eszembe,
És ne hagyj esnem telhetetlenségbe!

19. Fordítsad el az én szemeimet,
Hiábavalókat hogy ne nézzenek;
A te utadban éltesse engemet!
Szolgáddal láttasd szent ígéretednek
Bétöltését, aki téged tisztel
És mindenkor fél alázatos szívvel.